

Meteorológiai megfigyelések Jósvafőn a 20. században

A Magyar Országos Levéltár „Könyomatos” gyűjteményében bukkantunk a Magyar Távirati Iroda II. Világháború előtti híryanagái között jósvafői eredetű meteorológiai adatokra, amelyek főleg szélsőséges csapadék adatokat tartalmaztak:

17. kiadás 1939. május 3. 13 óra 10 perc

A Meteorológia Intézet jelenti május 3-án délben 12 órakor:

Hazánkban a reggel 7 óráig terjedő 24 óra alatt, az ország déli és keleti széleinek egyes részeit kivéve mindenütt volt eső, amelynek mennyisége a nyugati határszélen és az ország északi harmadában az 5 mm-t is meghaladta. Legtöbbet jelentett: Gyöngyös 12, Galánta 9, Magyaróvár, Visegrád és **Jósvafő 8** mm-t. (MTI).

14. kiadás 1939. május 24. 13 óra

A meteorológia Intézet jelenti május 24-én délben:

Hazánkban a reggel 7 óráig tartó 24 óra alatt az ország északnyugati szélét kivéve még mindenütt volt eső, többhelyen zivatar, Verebélyen, Sóhátton és Iszván jégeső, sőt néhány helyen felhőszakadás is. A legtöbb esőt jelentette: Jászó 60, Alsókéked 56, iszka 48, Sóhát 42, Bódvaszilas 38, Alsószinvér 35, **Jósvafő 32**, és Gyöngyös 31 mm-t.

11. kiadás 1939. augusztus 7. 13 óra 20 p.

A Meteorológia Intézet jelenti augusztus 7Házánkban a reggel 7 óráig tartó 24 óra alatt még majdnem mindenütt volt eső, amely az ország északi részein zivatarokkal járt. A legtöbbet jelentették: Szentes 35, Alsószinevér és **Jósvafő 24**, Rozsnyó 23, Alcsut és Királymező-én délben 12 órakor:

Hazánkban a reggel 7 óráig tartó huszonnégy óra alatt majdnem mindenütt volt zivatarral, Szekszárdon, Szécsényben, Jászón, Nyíregyházán és Balkányban jégesővel járó eső. A legtöbbet jelentette: Tokaj 49, Nyíregyháza 39, **Jósvafő 34**, Tiszafüred 31, Mátészalka 25, Balkány 24, Tarcal 22, Szendrőlád 20 mm-t.

15. kiadás 1939. szeptember 4. 12 óra 35 perc

A Meteorológiai Intézet jelenti szeptember 4-én délben:

Hazánkban a reggel 7 óráig tartó 24 óra alatt még majdnem mindenütt volt eső. A legtöbbet jelentették: Szentes 35, Alsószinevér és **Jósvafő 24**, Rozsnyó 23, Alcsút és Királymező 17, Svábhegy és Kerecke 16, Cegléd és Szolyva 15, Bánhida 14., Miskolc 13, és Budapest 10 mm.

13. kiadás 1939. szeptember 16. 12 óra 15 perc

A Meteorológiai Intézet jelenti szeptember 16-án délben:

Hazánkban országos jellegű esőzés alakult ki. A Duna folyása mentén, továbbá a Felvidéken rendkívül heves zivatarok tomboltak, és számos helyen felhőszakadászerű eső volt. Rendkívül nagy csapadékmennyiséget jelentett kalocsa 50, Salgótarján 51, **Jósvafő 55**, Rozsnyó 57, Bábolna 63, Rimaszombat 81. Jégeső volt Losoncon, továbbá a Bakony, Pilis és Börzsöny hegység egyes részein.

12. kiadás 1941. június 21. 12 óra 40 perc

A Meteorológiai Intézet jelenti június 21-én délben:

A Kárpátok medencéjében még mindig tengeri eredetű légtömegek foglalnak helyet és felszálló mozgásuk tegnap is sok helyen okozott többé-kevésbé heves zárporesőt és zivatart.

Jósvafői Helytörténeti Füzetek 35.

Nagyobb esőmennyiséget a következő helyeken kaptak: Pápa 22, Bódvaszilás 30, **Jósvafő 32** mm-t.

4. kiadás 1948 július 17. 12 óra 35 perc

A meteorológiai Intézet jelenti július 17-én, szombaton délben:

Esztergom, Bánhida és Mór környékének kivételével mindenütt esett eső, sok helyen igen kiadós mennyiségben. Gyöngyös 61, Sátoraljauhely 56, Tarcál 53, Tiszafüred 48, Csenger 44, **Jósvafő 42**, Putnok 39 mm-t jelentettek. Az esők nagy része zivatarral járt.

A megtalált adatok arra ösztönöztek, hogy felkutassam a hajdani észlelések helyét és az észlelők személyét. Ebben az Országos Meteorológiai Szolgálat segített, akik az alábbi adatokat küldték:

Észlelők neve	Észlelő foglalkozása	Észlelő munkájának kezdete	Észlelő munkájának vége	Állomástörténet
dr. Hessler Hubert	mérnök, barlangigazgató	1939-09-01	1942-06-30	-
dr. Hessler Hubert	mérnök, barlangigazgató	1942-07-01	1943-09-30	A háború alatt, a frontátvonulás során a csapadékmérő megsérült, a nyomtatványok megsemmisültek, ezért 1944. november-1945. június 10 között nem volt mérés. 1948. márciusában a csapadékmérő állomást az akkori észlelő, Leskó József barlangvezető átadta Révész Lajos barlangigazgatónak. Az állomás 500-600 m-rel távolabbra lett áthelyezve, az igazgatói lakás előtti téren lett felállítva, szemben a Tengersizem Szállóval (magassága: 250-270 m között). Révész Lajos vezetése alatt a csapadékmérő állomás nem volt megbízható, nem küldte a csapadéklapokat, ez tűnik ki a hálózati ellenőrlés jelentéséből. 1954. februárjában Leskó József kérte a csapadékmérő és a hőmérőház visszahelyezését a lakásához, az áramfejlesztő telepre, ahol régebben is volt az állomás (240 m tengerszint feletti magasság).
Leskó József	barlangvezető	1943-10-01	1948-02-29	
Révész Lajos	barlangigazgató	1948-03-01	1949-09-30	
Holló Tivadar	villanyszerelő	1949-10-01	1950-06-30	
Leskó József	barlangvezető	1950-07-01	1950-12-31	
Mizse Árpád	szállodai alkalmazott (Tengersizem Szálló)	1951-01-01	1954-02-28	
Leskó József	-	1954-03-01	1967-10-19	Ez a csapadékmérő állomás lent a faluban működött. 1957-től kilenc éven át folytak párhuzamos csapadékmérések az Aggteleki fennsíkon létrehozott klímaállomással. A párhuzamos adatsor szerint ez az állomás több csapadékot mért, mint a 65 m-rel magasabban fekvő éghajlati állomásunk.

Jósvafői Helytörténeti Füzetek 35.

Észlelők neve	Észlelő foglalkozása	Észlelő munkájának kezdete	Észlelő munkájának vége	Állomástörténet
Kun András	-	1957-12-01	1958-01-01	Az Éghajlatkutató állomás 1957 novemberében kezdte meg működését, a bekötött klímaívek az Archívumunkban megtalálhatók 1957. nov. 19-től 1971. január 31-ig. Az Aggteleki fennsíkon, a Barlangkutató állomás szomszédságában, kb. 315 m-rel a tengerszint felett volt felállítva az éghajlatkutató állomásunk. Kilenc éven át vele párhuzamosan folytak a mérések lent a faluban, 65 m-rel alacsonyabb szinten levő régi R1 állomáson.
ifj. Bartha Lajos	-	1957-12-01	1977-07-23	
Berhidai Gyula	-	1958-01-01	1960-01-01	
Zámbó Kornél	-	1960-01-01	1961-01-01	
Tóth József	-	1961-01-01	1963-01-01	
Maucha László	-	1963-01-01	1974-01-01	
Borzsák Péter	-	1971-01-01	1973-03-31	
Szilvay Péter	-	1973-11-01	1977-07-23	Az állomáson a részleges észlelések 1957.nov.19-én a 14 órás méréssel kezdődtek. A barométeres észlelések 1958. jan. 10-én este kezdődtek. 1958-ban felszerelésre került a napfénytartam-mérő, ombográf, talajhőmérő sorozat (0, 2,5,10, 20 cm) 1962-ben megállapítják, hogy a csapadékíró nem használható, ezért új műszerre cserélik. A barométert áthelyezik. 1970-ben bevezetik a bizonylat készítését. 1970.nov. 21-22-én felszerelik a szélíró. 1972-ben higrográf csere. 1977. nyarán az állomást áttelepítették kb 100 m-rel délebbre, és 5 m-rel magasabb szabad területre. Az állomáson az észlelést a beosztott technikusok felváltva végezték. Hálózati ellenőreink jelentéseikben eleinte közepes színvonalú, majd a 70-es évek közepétől (Szilvay Péter vezetése alatt) már jó állomásnak minősítették. 1977. májusában a napfénytartam-mérő üveggömböt a kutatóállomásról ellopták. Zúzvara mérések 1967. januárjában kezdődtek. Korongos megfigyeléseket nem végeztek.
Szilvay Péter	telepvezető	1977-07-24	1979-01-01	Ez az éghajlatkutató állomásunk 1977. július utolsó hetében lett 100 m-rel délebbre telepítve az előzőtől, és július 24-én kezdte meg az új helyen a működését. Ez az állomásunk is a VITUKI Karsztvízkutató területéhez tartozott, az észlelői a Karsztvízkutató technikusai voltak, a bizonylatokat viszont mindig ugyanaz a személy (általában a telepvezető) készítette. Az állomás műszerkertje sokkal ideálisabb
Novák István	-	1977-07-24	1985-06-01	
Izápy Gábor	telepvezető	1979-01-01	1985-06-01	
Pintér István	-	1985-07-31	1988-01-01	
Dely Ferencné	-	1988-01-20	1989-05-01	

2011 decemberében

Jósvafői Helytörténeti Füzetek 35.

Észlelők neve	Észlelő foglalkozása	Észlelő munkájának kezdete	Észlelő munkájának vége	körülmények között fekszik, mint a régi, szakmailag igen jó a műszerek elhelyezése. A 70-es, 80-as években kitűnő állomásnak volt minősítve (Szilvay Péter és Izápy Gábor vezetése idején) .
Pintér Istvánné	-	1989-05-01	1992-11-20	
Németh Máté	-	1990-01-01	1996-10-31	1985. márc. 31-én a VITUKI a Jósvafői Karsztvízkutató állomást az Észak-magyarországi Vízügyi Igazgatóságnak adta át további üzemeltetés céljából. Ezt követően az éghajlati állomásunk új észlelőt kapott, és a jelentések minősége visszaesett. A minősítése gyenge fokozatú lett, sok volt a hiba a bizonylatban, a csapadékfajták felismerése, naptévesztés nem volt helyes. Ez az állomás 1996. november 30-ig működött K4-ként, majd 1996. december 1-től megszüntették az észlelő elköltözése miatt. 1967. januárjától végeztek a településen zúzmara méréseket. Korongos megfigyelések egyáltalán nem voltak. Az utolsó feldolgozott zúzmara jelentő lap: 1992. február.

A hajdani észlelők közül – az állomást „kitűnő” minősítéssel vezető – **Szilvay Pétert** kértem fel az akkori észlelések leírására, amelyet az alábbiakban adunk közre:

Meteorológiai észlelések a Papp Ferenc Kutatóállomáson

A Kutatóállomáson már az ötvenes évek végétől folytak rendszeres meteorológiai észlelések az Országos Meteorológiai Szolgálat megbízásából. Az első észlelőkert a Meteorológiai Intézet építette ki a maitól északi irányban kb. 60-80 m-re északra. Kezdetben havonta jelentő klímaállomás szerepet töltött be. Az 5x5 m-es szabványos drótkerítéssel körülvett kis kertben kezdetben két műszerház, szélzászló, csapadékgyűjtő (ombrométer), csapadékregisztráló (ombrográf) valamint sekély és mély talajhőmérők voltak. A mérőszekrényekben száraz-nedves hőmérőpár, maximum és minimum hőmérők, hőmérséklet és páratartalom regisztrálók foglaltak helyet. Éjszakai időszakban talajmenti minimum hőmérőt helyeztünk ki. Mivel a kertet délről bokrok takarták ezért a napfénytartam-mérő különleges kis üveggömbjét a bokrok déli oldalára, a kerten kívülre telepítették. Mivel itt nem volt védve, előfordult, hogy ellopták a látványos kis műszert.